

STAD MECHELEN
Gemeenteraad – Uittreksel uit de notulen
Vergadering van 23 mei 2017 - Openbare zitting

Aanwezig: Rita Van den Bossche, voorzitter
Bart Somers, burgemeester
Marc Hendrickx, Walter Schroons, Greet Geypen, Marina De Bie,
Katleen Den Roover, Björn Siffer, Christiaan Backx, Stefaan Deleus,
Koen Anciaux, schepenen
Frank Nobels, Hamid Riffi, Fabienne Blavier, Alexander Vandersmissen,
Kristof Calvo, Martine De Raedemaeker, Patrick Princen, Toon
Diependaele, Wesley Doms, Patricia Verbeeck, Freya Perdaens, Anne
Delvoye, gemeenteraadsleden
Erik Laga, stadssecretaris
Jan Bal, adjunct-stadssecretaris

49. MONUMENTENZORG. Goedkeuring Kerkenbeleidsplan Mechelen.

De beslissing wordt genomen met eenparigheid van stemmen.

Motivering

Voorgeschiedenis

- 24 juni 2011: Conceptnota van minister Bourgeois, "**Een toekomst voor de Vlaamse parochiekerk**" van 24 juni 2011, waarbij de idee van een kerkenbeleidsplan werd gelanceerd.
- 3 oktober 2011: omzendbrief van minister Bourgeois mbt. parochiekerken in Vlaanderen.
- 19 februari 2013: Goedkeuring bisschop 'Traject Nieuwe Wegen – Mechelen-stad: canoniek-praktisch'.
- 12 april 2013: Het college neemt akte van het pastorale plan over de Mechelse Kerken: 'Traject Nieuwe Wegen – Mechelen-stad'.
- 26 november 2013 – punt 9: De gemeenteraad geeft gunstig advies voor de samenvoeging van parochies te Mechelen.
- 7 november 2014 – punt 16: Het college verwijst volgend agendapunt naar de gemeenteraad: Aktename van de Ministeriële Besluiten dd. 06/10/2014 en 09/10/2014 ivm. opheffing parochies.
- 25 november 2014: De gemeenteraad neemt kennis van de Ministeriële Besluiten dd. 06/10/2014 en 09/10/2014.
- 1 januari 2015: het onroerendergoeddecreet (dd. 12/07/2013) en het onroerendergoedbesluit (dd. 16/05/2014) treden in werking.
- 2 december 2016 (aangepast dd. 17 januari 2017 en 22 februari 2017): het agentschap Onroerend Erfgoed publiceert een Inspiratienota met criteria (of minimumnormen) waaraan een kerkenbeleidsplan moet voldoen om door het agentschap te worden goedgekeurd.
- 1 januari 2017: het wijzigingsdecreet (dd. 15/07/2016) treedt in werking.
- 22 maart 2017: overlegvergadering met kerkelijke en burgerlijke verantwoordelijken over het Kerkenbeleidsplan Mechelen.
- 12 mei 2017 – punt 65: Het college verwijst naar de gemeenteraad de goedkeuring van het Kerkenbeleidsplan Mechelen.

Feiten en context

- De vele kerkgebouwen te Mechelen, de verminderde kerkgangers en de dure onderhoudskosten verplichten de Kerkelijke Overheid en de stad Mechelen om een langetermijnvisie te formuleren. Zo'n langetermijnvisie kan enkel worden onderbouwd door een grondige analyse van zowel de kerkgebouwen an sich als het huidig en toekomstig gewenst gebruik ervan.
- Het Centraal kerkbestuur en de pastores en andere nauwe medewerkers van de pastoraal in Mechelen hebben zich gebogen over een nieuw kerkenplan waarin in hoofdzaak het actueel en toekomstig gebruik en de functie van de kerkgebouwen werden bekeken. Tevens werd hierin aangegeven voor welke kerken al dan niet een nevenbestemming

mogelijk is. Tot slot werd aangegeven welke kerken onttrokken worden aan de eredienst en in aanmerking komen voor een herbestemming.

- De dienst Monumentenzorg heeft de verschillende kerkgebouwen geanalyseerd en al deze gegevens gebundeld in fiches per gebouw. Hierbij werd rekening gehouden met de aanbevelingen uit de Inspiratienota van het agentschap Onroerend Erfgoed, dd. 02/12/2016, aangepast dd. 17/01/2017 en 22/02/2017.
- Gedurende de periode van de opmaak van dit kerkenbeleidsplan was er regelmatig overleg tussen de kerkelijke en burgerlijke verantwoordelijken. Op 22 maart 2017 werd het Kerkenbeleidsplan Mechelen besproken op een overlegvergadering.

Aanwezig op deze overlegvergadering:

- Vanwege de kerkelijke overheid: Guy De Keersmaecker, deken van het dekenaat Mechelen; Guido Vandeneede, secretaris Centraal Kerkbestuur Mechelen;
- Vanwege de stad Mechelen: schepenen Greet Geypen, bevoegd voor Monumentenzorg; schepenen Chris Backx, bevoegd voor Openbare Werken; Lies Vandeneede, kabinetsmedewerker van schepenen Walter Schroons, bevoegd voor Financiën; Geert d'Hollander, coördinator-diensthooft Toezicht Financiën; Patrick De Ridder, boekhouder dienst Toezicht Financiën; Michèle Eeman, diensthooft dienst Monumentenzorg; Eveline De haes, architect-expert dienst Monumentenzorg;
- Tevens werd regelmatig teruggekoppeld met het agentschap Onroerend Erfgoed ivm de opbouw, samenstelling en criteria van het kerkenbeleidsplan.
- Het kerkenbeleidsplan is een globaal plan, een geïntegreerde visie op alle kerkgebouwen (in casu van de katholieke eredienst) om zo doelgericht mogelijk te investeren in het kerkelijk patrimonium. Het is een werkinstrument voor de verdere opmaak van de meerjarenplanning en budgetopmaak van zowel de kerkfabrieken als de stad Mechelen.
- Aan de hand van deze langetermijnvisie kunnen tevens onderzoeksprojecten in verband met mogelijke neven- of herbestemmingen worden opgestart.

Het Centraal Kerkbestuur heeft hiertoe in de vergadering van 27 maart 2017 de onderstaande planning goedgekeurd.

In de loop van 2017 en 2018 worden lokale projectgroepen opgericht waarin vertegenwoordigers van de kerkelijke verantwoordelijken (vicariaat, centraal kerkbestuur, kerkfabrieken, pastores, ...) en burgerlijke overheid (schepenen van de stad Mechelen, ambtenaren van de dienst Monumentenzorg, afdeling gebouwen, Musea en Erfgoed, ...) aanwezig zullen zijn. Dit jaar wordt al gestart met het onderzoek naar de nevenbestemmingen van de Sint-Alexius-en-Catharinakerk en de Onze-Lieve-Vrouw van Bijstandkerk in Walem. In 2018 zullen de onderzoeken naar de nevenbestemmingen van de Sint-Libertuskerk en de Sint-Amanduskerk in Heffen en de herbestemmingen van de Sint-Jozefkerk in Battel worden opgestart.

- Steden, gemeenten en kerkbesturen kunnen voor het haalbaarheidsonderzoek beroep doen op begeleiding van het "projectbureau Herbestemming Kerken", binnen een raamovereenkomst die hiertoe op Vlaams niveau wordt georganiseerd. Het Projectbureau Herbestemming Kerken is het resultaat van samenwerking tussen diverse partners: minister-president Geert Bourgeois en minister Liesbeth Homans samen met de betrokken Agentschappen Onroerend Erfgoed en Binnenlands Bestuur; de Vlaams Bouwmeester; de VVSG samen met het Kenniscentrum Vlaamse Steden en Vlieter; het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur. Er wordt gemikt op een timing van vier à zes maanden om tot conclusies te komen.
- Voor deze onderzoeken kan een onderzoekspremie worden aangevraagd (80% voor beschermde kerkgebouwen via agentschap Onroerend Erfgoed, 30% voor niet-beschermde kerkgebouwen via agentschap Binnenlands Bestuur).

Juridische grond

- Decreet (Vlaamse Regering) betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten (eredienstendecreet) (7 mei 2004 – gewijzigd bij decreet van 6 juli 2012).
- Decreet houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionelen morele dienstverlening en crematoria (12 juli 2013)
- Decreet betreffende het onroerend erfgoed (onroerenderfgoeddecreet) (12 juli 2013) en Besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 (onroerenderfgoedbesluit) (16 mei 2014)
- Decreet houdende wijziging (wijzigingsdecreet) van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en van diverse decreten wat betreft de uitvoering van het kerntakenplan van het

Argumentatie

- Het goede overleg tussen de kerkelijke verantwoordelijken van de katholieke eredienst en de stad Mechelen enerzijds en de feedback met het agentschap Onroerend Erfgoed anderzijds zijn zeer belangrijk geweest in het tot stand komen van dit kerkenbeleidsplan.
- Het kerkenbeleidsplan zal in de toekomst gebruikt kunnen worden voor de opmaak van planning en budgettering van de noodzakelijke werken aan de kerkgebouwen te Mechelen.
- Door de goedkeuring van het Kerkenbeleidsplan Mechelen wordt voldaan aan de bepalingen van de hoger gestelde decreten, waardoor zowel voor beschermde als niet-beschermde kerkgebouwen in de toekomst subsidies (voor niet-beschermde gebouwen via agentschap Binnenlands Bestuur) als verhoogde restauratie- en/of erfgoedpremies (voor beschermde kerkgebouwen via agentschap Onroerend Erfgoed) kunnen worden verkregen.
- Op 13/04/2017 ontving de dienst Monumentenzorg per mail de mededeling van het agentschap Onroerend Erfgoed dat het opgemaakte kerkenbeleidsplan voldoet aan de criteria en minimumnormen, zoals gesteld in de wetgeving en de Inspiratienota. Ter vergelijking: begin april vernamen we dat door het agentschap Onroerend Erfgoed reeds 50 kerkenbeleidsplannen werden nagekeken, waarvan er 45 niet ontvankelijk werden verklaard.
- Op 18/04/2017 werd het Kerkenbeleidsplan Mechelen goedgekeurd door de Vicariale Raad van het Vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen. Het Aartsbisdom Mechelen-Brussel verleende zijn goedkeuring op 20/04/2017.
- Van zodra het agentschap Onroerend Erfgoed de schriftelijke goedkeuring van kerkelijke en burgerlijke overheid ontvangt, wordt de stad Mechelen per brief op de hoogte gebracht dat het Kerkenbeleidsplan Mechelen voldoet.
- Met de goedkeuring van dit kerkenbeleidsplan nemen de kerkelijke en de burgerlijke overheid gezamenlijk een duidelijk standpunt in over de langetermijnvisie op het gebruik van de kerkgebouwen in de stad Mechelen en haar deelgemeenten. Het is de bedoeling om de goede samenwerking tussen beide overheden in de toekomst te bewaren, waarin respect voor ieders standpunt, zowel inhoudelijk als financieel, belangrijk blijft. Dit kerkenbeleidsplan blijft een continu werkinstrument. Visies en financiële mogelijkheden kunnen immers wijzigen. Ingevolge het voortschrijdend inzicht kan in de toekomst ook voor andere kerkgebouwen een nevenbestemming of herbestemming worden overwogen. Een continue dialoog, een blijvende inzet en een openmindhouding zijn dan ook in de toekomst zeer belangrijk.
- Het Kerkenbeleidsplan Mechelen meldt dat voor de nevenbestemmingen en herbestemming een (haalbaarheids)onderzoek zal worden opgestart. In het Kerkenbeleidsplan werd hiervoor de door het Centraal kerkbestuur op 27 maart 2017 goedgekeurde timing opgenomen, nl. dat in 2017/2018 reeds zal gestart worden met het onderzoek naar nevenbestemmingen en herbestemming voor de respectievelijke kerken door de oprichting van een lokale projectgroep. De (eventuele) aanstelling van het Projectbureau Herbestemming Kerken dient niet onmiddellijk te gebeuren. Een verschuiving in de tijd voor deze aanstelling(en) doet geen afbreuk aan de omschrijvingen in verband met visie en plan van aanpak zoals opgenomen in het Kerkenbeleidsplan en brengt de goedkeuring van het kerkenbeleidsplan niet in het gedrang (mondeling besproken met de erfgoedconulente agentschap Onroerend Erfgoed dd. 25/04/2017). Er wordt dan ook voorgesteld om de bestaande tekst van het reeds door het vicariaat, het bisdom en het agentschap Onroerend Erfgoed goedgekeurde versie te behouden.
- Tijdens het overleg met het Centraal Kerkbestuur (overlegvergadering voorzien op 8 mei 2017) zal de verdere planning en organisatie van de onderzoeken naar nevenbestemming en herbestemming bekeken worden. De kosten van de aanstelling van het projectbureau (cfr. cbs 21/04/2017 - agendapunt 33) dienen te worden ingeschreven op de budgetten van de respectievelijke kerkfabrieken, te verdelen binnen hun bestaande begroting (te bekijken binnen het meerjarenplan van de kerkfabrieken). Er zijn dan ook geen financiële gevolgen voor de stad Mechelen.

Financiële gevolgen

- Door de goedkeuring van het Kerkenbeleidsplan Mechelen kunnen de in de begroting reeds ingeschreven subsidies (voor niet-beschermde kerken), restauratie- en/of erfgoedpremies (voor beschermde kerken) worden behouden. Het gaat om reeds ingediende dossiers die

op de wachtlijst voor goedkeuring staan. Totaal verwachte ontvangsten op basis van de meerjarenplanning dienst Monumentenzorg (2017-2020-na 2020) is ca. 2.990.000,00 euro.

Ook voor alle nog voorziene in te dienen restauratiedossiers kunnen subsidies (voor niet-beschermde kerken) en/of erfgoedpremies (voor beschermde kerken) worden aangevraagd. Totaal verwachte ontvangsten op basis van de meerjarenplanning dienst Monumentenzorg (budget na 2020) is ca. 5.000.000,00 euro.

- Zoals hoger gemeld zullen de kosten voor de aanstelling van het "projectbureau Herbestemming Kerken" worden ingeschreven binnen de bestaande begroting van de respectievelijke kerkfabrieken. Er zijn geen financiële gevolgen voor de stad Mechelen.

Besluit:

Artikel 1

De gemeenteraad hecht goedkeuring aan het Kerkenbeleidsplan Mechelen.
(bijlage)

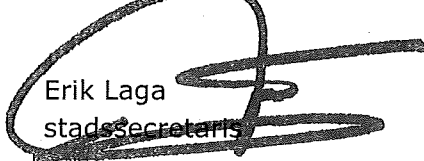
Namens de gemeenteraad:

De stadssecretaris
(get.) Erik Laga

De voorzitter
(get.) Rita Van den Bossche

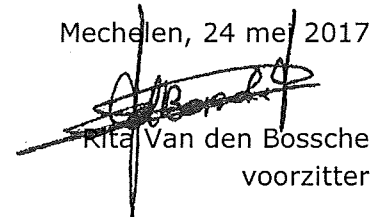
Voor eensluidend uittreksel:
NAMENS DE GEMEENTERAAD:

Bij verordening:

Erik Laga
stadssecretaris

Mechelen, 24 mei 2017

Rita Van den Bossche
voorzitter